

12. 4. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Seznamte se, registr smluv - část I.

Zákon o registru smluv (celým názvem „o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv“) (dále jako „ZRS“) je účinný od 1. 7. 2016 s tím, že od 1. 7. 2017 přináší svou nejtvrďší sankci - zrušení smlouvy od počátku. Ze své lektorské praxe vím, že ZRS ve většině případů zajímá spíše subjekty nakládající s veřejnými prostředky, ale z praxe advokáta vím, že by se jím měly zabývat i ostatní. A někdy také zabývají, ale až bývá bohužel pozdě. Sérií několika článků bych tedy rád tuto problematiku rozšířil a přispěl k dodržování zákonných podmínek.

Důvodem pro přijetí právní úpravy byly snahy o větší kontrolu a ostražitost při nakládání s veřejnými prostředky. Registr smluv je ale mj. také veřejně a zdarma dostupnou databází nejrůznějších smluvních typů. I přes svůj relativně malý rozsah (pouze deset paragrafů) přináší celou řadu výkladových nejasností a problémů při aplikaci. V minulosti již byl také přezkoumáván Ústavním soudem (Nález Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2019, sp.zn. Pl. ÚS 32/17), nicméně zrušen nebyl.

Povinnost uveřejnit dokument v registru smluv se týká soukromoprávních smluv, smluv o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jestliže je alespoň jednou ze smluvní stran tzv. povinný subjekt (§ 2 odst. 1 ZRS) a současně se neuplatní žádná ze zákonem taxativně vymezených výjimek (§ 3 odst. 1, 2 ZRS).

Mezi povinně zveřejňované dokumenty řadíme vše vč. ústně uzavřených smluv, smluv uzavřených na základě objednávky, přes e-shop atd. a podstatný je obsah, nikoliv označení.

Kdo patří mezi tzv. povinné subjekty?

- a) Česká republika,
- b) územní samosprávný celek, včetně městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy,
- c) státní příspěvková organizace,
- d) státní fond,
- e) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola,
- f) dobrovolný svazek obcí,
- g) příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- h) ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem,
- i) obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem,
- j) státní podnik nebo národní podnik,

k) zdravotní pojišťovna,

l) Český rozhlas nebo Česká televize, nebo

m) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.

K písm. m) doplňuji, že je obecně doporučován tzv. rozšiřující výklad při hodnocení majetkové účasti státu nebo územního samosprávného celku, tedy nepracuje se s matematickým výpočtem v procentech, ale pracuje se s většinou (např. A má většinu v B, B má většinu v C, pak i A má většinu v C).

Výjimky z povinnosti uveřejnit dokument, který by obecně bylo nutné zveřejnit, rozeberu v další části článku.

Jestliže dojdeme k závěru, že daný dokument do registru smluv patří, pak je nezbytné dodržet podmínky pro správné uveřejnění. Mezi tyto podmínky patří především:

1) Včasnost zveřejnění

2) Akceptovatelný formát

3) Správné vyplnění metadat formuláře (kdo, co, kdy, za kolik).

k bodu 1)

Zákon o registru smluv rozlišuje svým způsobem tři lhůty. První z nich není lhůtou v pravém slova smyslu, ale jde o skutečnost, že smlouva nabude účinnosti nejdříve s okamžikem uveřejnění v registru smluv. Ačkoliv tedy s touto lhůtou není spojena žádná číslice, není radno na ni nezapomenout, protože **ze smlouvy lze plnit až ve chvíli, kdy je řádně uveřejněna**. V praxi se to ale bohužel často děje a osoby zajišťující agendu registru smluv žijí v mylné představě, že postačí dodržovat pouze druhou a třetí lhůtu. Následky však nese nejenom povinný subjekt, ale také všechny další smluvní strany.

Druhá ze lhůt (§ 5 odst. 2 ZRS) zní na 30 dnů od uzavření smlouvy. S nedodržením této lhůty ZRS nespojuje žádnou sankci, nicméně může jít o porušení rozpočtové kázně či provinění dle jiného zákona.

A konečně třetí lhůta, ta možná nejdůležitější, zní 3 měsíce od uzavření smlouvy (§ 7 odst. 1 ZRS). Jestliže **není smlouva uveřejněna ani do tří měsíců od uzavření, platí, že je smlouva zrušena od počátku**. Nejblíže se hovoří o následku absolutní neplatnosti. Po uplynutí lhůty nezbude než smlouvu případně uzavřít znovu, případně řešit i bezdůvodné obohacení, které do té doby mohlo vzniknout. K tomu ale zase příště.

I zde následky nese nejenom povinný subjekt, ale také všechny další smluvní strany.

k bodu 2)

Co se týče nároků na formát, dokumenty musí být zveřejněny v otevřeném a strojově čitelném formátu. Lze použít formáty textových editorů (doc, docx, odt apod.), nebo pdf. Vždy ale musí existovat strojově čitelná vrstva textu a nepostačí např. prostý scan.

k bodu 3)

ZRS vyžaduje čtyři povinně vyplňovaná metadata, z nich dvě lze na základě výjimek vynechat.

Jde o identifikaci smluvní stran (kdo); předmět smlouvy (co); datum uzavření smlouvy (kdy); ceny (za kolik. Ne vždy musí být uvedeny smluvní strany a cena, jestliže jde o zákonem vybrané subjekty a jde o obchodní tajemství. Cenu netřeba uvádět také v případech, kdy ji nelze určit, nebo jen s nepoměrnými potížemi.

Nic samozřejmě nebrání vyplnit i další informace a údaje, ale z pohledu zákona to není třeba.

V dalších částech článku se budu věnovat např. výjimkám z povinnosti uveřejnit dokument v registru smluv a také, jak postupovat při nesprávném či absentujícím zveřejnění smlouvy.

Mgr. Miroslav Papoušek,

advokát / externí lektor zákona o registru smluv pro TSM vzdělávací agenturu

Valíček & Valíčková
advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)